

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. V. V.**, zast. JUDr. Hanou Reclíkovou, advokátkou, se sídlem Bílovecká 62, Opava 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 3. 2008, č. j. 43 Cad 140/2007 – 17,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) rozhodnutím ze dne 10. 7. 2007, č. X, přiznala žalobci od 1. 7. 2002 starobní důchod podle ustanovení § 29 zák. č. 155/1995 Sb., v platném znění, a to ve výši 8117 Kč měsíčně, poté provedla zvýšení důchodu podle Nařízení vlády č. 438/2002 Sb., č. 337/2003 Sb. č. 565/2004 Sb., č. 415/2005 Sb. a č. 461/2007 Sb., a žalobci sdělila, že pro provedených zvýšeních mu náleží od ledna 2007 důchod v celkové výši 9956 Kč měsíčně. Konstatovala, že tímto rozhodnutím realizuje rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 5. 2006, č. j. 18 Cad 36/2005 – 14. V odůvodnění rozhodnutí pak uvedla, že vzhledem k námitkám žalobce a k závaznému právnímu názoru, který vyslovil krajský soud v citovaném zrušujícím rozsudku, provedla při stanovení výše starobního důchodu dvě varianty výpočtu. Při variantě 1 byla doba od 25. 6. 1993 (datum přiznání plného invalidního důchodu) do 15. 10. 1997 (datum vzniku nároku na starobní důchod žalobce) hodnocena jako doba vyloučená podle ustanovení § 16 odst. 4 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb. (dále též „zdp“), v platném znění, a při variantě 2 byly za dobu od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997 hodnoceny veškeré dosažené příjmy. Vedle toho bylo provedeno pro obě varianty srovnání výpočtů s výpočty podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, tak, jak to ukládá ustanovení § 71 odst. 1 zdp

pro důchody (včetně starobního), na které vznikl nárok v době od 1. 1. 1996 do 31. 12. 2005, neboť výše starobního důchodu vypočtená podle zdp nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. 12. 1995. Žalovaná tudíž provedla celkem 4 způsoby výpočtu starobního důchodu žalobce a po porovnání jejich výše dospěla jednak k závěru, že výpočet podle zákona č. 100/1988 Sb., ať již pro variantu 1 (hodnocení doby od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997 jako doby vyloučené), či pro variantu 2 (hodnocení veškerých příjmů dosažených žalobcem od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997), je pro žalobce nevýhodný, neboť procentní výměra starobního důchodu pro obě varianty činí 3770 Kč měsíčně, takže je nepochybně výhodnější výpočet dávky podle zákona o důchodovém pojištění. Ostatně o tom nebylo ani mezi účastníky sporu. Nejvýhodnější byla žalovanou shledána varianta č. 1, tedy výpočet procentní výměry starobního důchodu, kdy doba od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997 byla žalobci hodnocena jako doba vyloučená vzhledem k pobírání plného invalidního důchodu. Konkrétně uvedla, že pro nárok na starobní důchod se hodnotí doba zaměstnání před 18. rokem věku, do doby pojištění získané do 18. roku se však nezahrnují náhradní doby pojištění. Započtená doba pojištění v případě žalobce do dne přiznání starobního důchodu tak činí celkem 45 roků a 54 dnů. Výše procentní výměry se stanovuje sazbou z výpočtového základu 1,5 % za každý celý rok pojištění (zaměstnání). Podle ustanovení § 15 zdp, v platném znění, je výpočtovým základem osobní vyměřovací základ (OVZ), pokud nepřevyšuje částku 7100 Kč; převyšuje-li OVZ částku 7100 Kč, stanoví se výpočtový základ tak, že se částka 7100 Kč počítá v plné výši, z částky nad 7100 Kč do 16 800 Kč se započítá 30 % a z částky nad 16 800 Kč se započítá 10 %. Osobní vyměřovací základ představuje měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období, kterým je období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu. Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986 (§ 18 odst. 1 a odst. 4 zdp, v platném znění). V případě žalobce činí OVZ částku 17 538 Kč za roky 1986 – 2001. Podle ustanovení § 19 téhož zákona, starobní důchod pojištěnce, který pobírá nebo pobíral plný invalidní důchod, nesmí být vyměřen z nižšího výpočtového základu, z něhož byl vyměřen dřívější důchod, vynásobeného koeficientem stanoveným pro jeho úpravu. Protože žalobce byl od 25. 6. 1993 požívatelem plného invalidního důchodu, který byl vyměřen z průměrného měsíčního výdělku 4768 Kč, pak výše procentní výměry starobního důchodu nesměla být stanovena z nižšího osobního vyměřovacího základu než je osobní vyměřovací základ stanovený při výpočtu plného invalidního důchodu v roce 1993, tj. 4768 Kč, vynásobený koeficientem 3,1785, stanoveným pro jeho úpravu. Taková výše osobního vyměřovacího základu činí 15 156 Kč, což není pro žalobce výhodné, neboť jde o částku nižší než vypočtených 17 538 Kč. Po provedené redukci podle ustanovení § 15 zdp byl výpočtový základ upraven na částku 10 084 Kč. Za 45 roků pojištění činí procentní výměra starobního důchodu 67,5 % (45 x 1,5 %) výpočtového základu, tj. 6807 Kč měsíčně. Tato výše je vyšší než výše procentní výměry vypočtené podle varianty 2, kdy OVZ byl zjištěn žalovanou jen ve výši 17 139 Kč, výpočtový základ pak po redukci podle § 15 zdp činil 10 044 Kč a procentní výměra starobního důchodu za 45 roků pojištění činila 67,5 % výpočtového základu, tj. 6780 Kč měsíčně.

Ve včas podané žalobě žalobce s provedeným výpočtem nesouhlasil. Potvrdil, že důchod mu byl žalovanou sice zvýšen o 34 Kč měsíčně, oproti rozhodnutí předchozímu ze dne 17. 3. 2005, č. X, které bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 5. 2006, č. j. 15 Cad 36/2005 – 13, nicméně výpočet osobního vyměřovacího základu byl proveden opět chybně. Žalobce sám provedl výpočet ročních vyměřovacích základů za roky 1986 do 23. 6. 1993, od celkové doby pojištění (zaměstnání) – 2732 dnů – odečetl 431 dnů doby vyloučené a dále uvedl, že od 24. 6. 1993 je veškerá doba vyloučena. Výsledný součet ročních vyměřovacích základů 1 538 538 Kč pak vydělil počtem kalendářních dnů rozhodného období (2732), sníženým o počet vyloučených dob (431), tedy 2301 dnů a výslednou částku vynásobil koeficientem 30,4167, takže výsledný osobní vyměřovací základ vypočetl na částku 20 349 Kč. Uvedl dále, že

při výpočtu OVZ za rok 1993 respektoval ustanovení § 3a vyhl. č. 284/1995 Sb. a žádal, aby jím zjištěná výsledná částka byla vzata za základ pro stanovení jeho starobního důchodu od 1. 7. 2002. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí tomuto výpočtu nevyhovovalo, navrhol, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvedla, že napadeným rozhodnutím realizovala rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 5. 2006, č. j. 18 Cad 36/2005 – 14, jímž bylo zrušeno její předchozí rozhodnutí ze dne 17. 3. 2005 a uloženo provést srovnávací výpočet starobního důchodu žalobce, tj. porovnat, zda je pro něho výhodnější výpočet, kdy období od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997 je hodnoceno jako doba vyloučená, nebo kdy jsou v tomtéž období hodnoceny veškeré dosažené příjmy (tj. výdělek a náhrada za ztrátu na výdělku). Vzhledem ke skutečnosti, že všechny varianty výpočtu starobního důchodu podrobně popsala a vysvětlila v napadeném rozhodnutí, omezila se žalovaná pouze na vysvětlení vztahující se k výpočtu osobního vyměřovacího základu, jehož nesprávnost namítal žalobce v žalobě. Citovala ustanovení § 16 odst. 1 a 2, § 17 odst. 1, 2 a 4 zdp a zdůraznila, že při výpočtu starobního důchodu žalobce z těchto ustanovení vycházela. Žalobci vypočetla starobní důchod z rozhodného období ze roky 1986 až 2001, přičemž počet kalendářních dnů za rozhodné období, tj. za 16 roků, činil 5844 dnů. Počet vyloučených dob v témže období činil v případě žalobce 2005 dnů (když kromě dob vyloučených v době předcházející přiznání plného invalidního důchodu sem zahrнула i dobu pobírání plného invalidního důchodu od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997), přičemž při výpočtu OVZ postupovala tak, že úhrn ročních vyměřovacích základů za rozhodné období ve výši 2 213 517 Kč vynásobila koeficientem 30,4167 a tuto částku vydělila počtem kalendářních dnů za rozhodné období (5844), sníženého o počet vyloučených dob (2005). Dospěla znovu k závěru, že v případě žalobce činí OVZ částku 17 538 Kč, kterou po redukcí dle § 15 zdp upravila na částku 10 084 Kč (výpočtový základ). Z takto vypočtené částky činí procentní výměra důchodu 6807 Kč, k čemuž je nutno přičíst základní výměru 1310 Kč, takže celkem starobní důchod činí 8117 Kč. Protože tato částka je vyšší než důchod vypočtený podle druhé varianty, kdy v době od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997 byl zhodnocen výdělek a náhrada za ztrátu na výdělku (procentní výměra v tomto případě činí 6780 Kč), pak je pro stěžovatele výhodnější výpočet podle varianty, kdy doba pobírání plného invalidního důchodu do vzniku nároku na starobní důchod, je hodnocena jako doba vyloučená. Jiné doby nevyloučila. Při výpočtu procentní výměry respektovala též ustanovení § 3 vyhl. č. 284/1995 Sb. Žalovaná navrhovala, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Napadeným rozsudkem Krajský soud v Ostravě žalobu jako nedůvodnou zamítl, neboť dospěl k závěru, že žalovaná nepochybila, když za základ pro výpočet starobního důchodu vzala variantu č. 1, při níž vyhodnotila dobu od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997, kdy žalobce vedle zaměstnání pobíral ještě plný invalidní důchod, jako dobu vyloučenou. Dospěla po přepočtu rovněž k závěru, že takto vypočtený starobní důchod je ze všech v úvahu přicházejících variant nejvyšší. K námitkám vzneseným žalobcem v žalobě a opakovaným při jednání krajského soudu uvedla, že žalovaná nesprávně provedla výpočet osobního vyměřovacího základu s použitím ustanovením § 18 odst. 1 a 4 zák. č. 155/1995 Sb., podle něhož zahrнула do rozhodného období kalendářní roky předcházející roku 1986, avšak za období let 1986 – 2001 vypočetla správně osobní vyměřovací základ ve výši 17 538 Kč a výpočtový základ ve výši 10 084 Kč. Podle názoru soudu nemohlo být kalkulováno pouze s obdobím od roku 1986 do roku 1993, jak namítal žalobce, když takový výklad nemá oporu v zákoně. Správně byla volena varianta, v níž období od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997 bylo hodnoceno jako doba vyloučená. Krajský soud proto žalobu neshledal důvodnou a proto ji podle § 78 odst. 7 zamítl, neboť bylo prokázáno, že přezkoumávané rozhodnutí žalované bylo vydáno v souladu s citovanými ustanoveními zák. č. 155/1995 Sb. a že při vydání

tohoto rozhodnutí respektovala žalovaná právní názor vyslovený v rozsudku téhož soudu č. j. 18 Cad 36/2005 – 14.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, dovolávaje se právních důvodů kasační stížnosti uvedených v ustanovení v § 103 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tj. nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Rovněž se dovolával kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) téhož právního předpisu s tím, že předchozí správní řízení vykazovalo vady spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán při svém rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu, a v neposlední řadě vyslovil přesvědčení, že napadené rozhodnutí soudní se jeví nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Vytýká Krajskému soudu v Ostravě především to, že se ztotožnil s výpočtem žalované, ačkoliv jde o výpočet vadný. Souhlasí se žalovanou, pokud doby pojištění do 16. 10. 1997 jsou mu hodnoceny jako doby vyloučené (jsou sem započteny doby nemoci a doby pobírání invalidního důchodu). Toto považuje za správné. Doba od 17. 10. 1997 do 30. 6. 2002, přestože rovněž pobíral plný invalidní důchod, je však považována za dobu odpracovanou. Tím při výpočtu důchodu dochází k rozměňování jeho výdělku a tím i ke stanovení nižšího důchodu. Způsob výpočtu je rovněž v rozporu s ustanovením § 16 odst. 4 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb. Je-li však pro výpočet za období od 17. 10. 1997 do 30. 6. 2002 negováno jeho pobírání invalidního důchodu jako doby vyloučené, měl by mu být potom navýšen starobní důchod podle § 34 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb. Vzhledem k těmto skutečnostem navrhoval stěžovatel, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém přípisu ze dne 23. 5. 2008 sdělila, že vyjádření ke kasační stížnosti nepodává.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Ještě před jejím projednáním ověřil, že stížnost byla podána účastníkem řízení, z něhož vzešlo napadené rozhodnutí krajského soudu, byla podána včas, stěžovatel je v řízení řádně zastoupen advokátkou, jedná se tedy o kasační stížnost přípustnou. Nejvyšší správní soud je vázán důvody, které stěžovatel uplatní, pokud však nezjistí takové skutečnosti, které zavadávají příčinu k postupu z moci úřední nepřihlížet k důvodům a rozsahu kasační stížnosti. Za takové důvody považuje § 104 odst. 4 s. ř. s. též důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud přezkoumává pravomocné rozhodnutí krajského soudu a jeho úlohou jako soudu jednajícího na principu kasačním je přezkoumat závěry krajského soudu z hledisek požadovaných stěžovatelem; nemůže tak však učinit, pokud stěžovatel nečinil určitou námitku předmětem přezkumu krajským soudem, ač mu v tom nic nebránilo. V řízení o kasační stížnosti pak v důsledku tohoto principu nemůže stěžovatel přicházet s novými námitkami, které neprošly přezkumem v řízení krajského soudu.

V projednávané věci stěžovatel explicitně předmětem své kasační stížnosti - ve vztahu k výpočtu osobního vyměřovacího základu pro výpočet výše starobního důchodu - učinil pouze období od 17. 10. 1997 do 30. 6. 2002, a nesouhlasil s tím, že toto období nebylo pro výpočet důchodu považováno za dobu vyloučenou, ale za dobu odpracovanou. Tím podle jeho názoru při výpočtu došlo k rozměňování jeho výdělku a ke stanovení nižšího důchodu. Na druhé straně uvedl, že pokud je takto negováno pobírání invalidního důchodu jakožto doby vyloučené, pak by mu za uvedené období, kdy pracoval po vzniku nároku na starobní důchod, měl být tento důchod navýšen podle § 34 odst. 2 zdp. Nejvyšší správní soud

zvažoval, zda tato námitka stěžovatele není námitkou zcela novou, která by z hlediska ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. měla být shledána nepřipustnou, nicméně dospěl k závěru, že nikoliv, neboť předmětem přezkumu je stanovení osobního vyměřovacího základu stěžovatele a tedy posouzení všech skutečností, které jsou pro jeho určení rozhodující, tj. všech, které se vztahují k období před přiznáním dávky, k němuž došlo od 1. 7. 2002. Ostatně stěžovatel již v žalobě obecně namítal, že od 24. 6. 1993, kdy mu byl přiznán plný invalidní důchod, je veškerá doba vyloučená, z čehož lze usuzovat, že měl na zřeteli i dobu po vzniku nároku na starobní důchod až do data jeho přiznání. Kasační stížnost byla tudíž shledána přípustnou.

Stěžovatel podřazuje své námitky pod jednotlivá ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Nejdříve namítá, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť spočívá na nesprávném posouzení právní otázky soudem. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že takový důvod by mohl být uplatňován účinně, pokud by krajský soud užil na věc nedopadající právní normy, a nebo normy sice přílehavé, leč jejich interpretace by podle názoru Nejvyššího správního soudu nemohla obstát. Z tohoto hlediska Nejvyšší správní soud posoudil uplatněné námitky a dospěl k závěru, že tento důvod kasační stížnosti není naplněn. Krajský soud při posuzování věci postupoval podle na věc dopadajících právních norem, především příslušných ustanovení zákona o důchodovém pojištění č. 155/1995 Sb., pokud jde o podmínky vzniku nároku na starobní důchod a především pak způsob výpočtu dávky, přihlédl též, s ohledem na ustanovení § 71 odst. 1 cit. zákona k příslušným ustanovením zákona č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení, který byl účinný do 31. 12. 1995.

V kasační stížnosti se stěžovatel dovolával též důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vad řízení před správním orgánem, spočívajících stručně řečeno v nedostatecích ve skutkových zjištěních, které stěžovatel namítal již v řízení správním a pro které měl soud ve věci rozhodující napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Tato část ustanovení míří na případy, kdy stěžovatel již ve správním řízení vytýkal, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech (součástí správního spisu nebyly podklady, ze kterých správní orgán při vydání rozhodnutí vycházel, či že skutková zjištění jsou nedostatečná), nebo na případy, kdy skutková podstata je v rozporu se spisy, event. též na případ, že při zjišťování skutkové podstaty věci došlo ze strany správního orgánu k porušení zákona v ustanoveních o řízeních před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Konečně pak dopadá též na případy, kdy za vadu řízení je považována nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Pojem „nesrozumitelnost“ lze vykládat jediným možným způsobem, a to že z rozhodnutí nevyplývá, jak či o čem vlastně bylo rozhodnuto. Taková pochybení Nejvyšší správní soud v řízení před správním orgánem nezjistil, naopak lze konstatovat, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, měla oporu v obsáhlém dávkovém spise stěžovatele, nebyla s ním v rozporu, ani nebylo zjištěno, že by se v řízení předcházejícím vydání napadeného rozhodnutí dopustila žalovaná takových porušení procesu, která by mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí. Nebylo rovněž zjištěno, že by napadené rozhodnutí bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Z rozhodnutí je patrné, o čem bylo rozhodnuto a jakým způsobem. Toto rozhodnutí obsahuje náležitý výrok, jímž se přiznává stěžovateli od 1. 7. 2002 starobní důchod podle ustanovení § 29 zákona č. 155/1995 Sb. ve výši 8117 Kč měsíčně, na což navazuje odůvodnění, které není s tímto výrokem v žádném rozporu. Ani tento důvod kasační stížnosti tudíž nebyl shledán opodstatněným.

Konečně stěžovatel namítá, že napadené rozhodnutí krajského soudu se jeví nepřezkoumatelným, neboť v něm absentuje důvod rozhodnutí, takže z hlediska ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. by byl důvod k jeho zrušení Nejvyšším správním soudem, neboť tato vada by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Při posuzování tohoto důvodu kasační stížnosti Nejvyšší správní soud musel dát stěžovateli za pravdu v tom, že napadený rozsudek je s ohledem na jeho námitky vyjádřené v žalobě a zejména pak rozvedené v kasační stížnosti, na samé hranici přezkoumatelnosti, nicméně přesto neshledal ani tento důvod kasační stížnosti opodstatněným, když zjistil, že tato vada neměla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, jak bude dále uvedeno.

Ve vztahu k vznesené kasační námitce pokládá Nejvyšší správní soud za potřebné ze správního spisu (dávkového spisu žalobce), jakož i spisů Krajského soudu v Ostravě shrnout:

Stěžovatel, který je lesním inženýrem, v roce 1992 onemocněl nemocí z povolání, klíčovým zánětem mozku. V roce 1993 požádal o přiznání plného invalidního důchodu. Rozhodnutím žalované ze dne 23. 8. 1993, č. X, byla jeho žádost o plný invalidní důchod zamítnuta pro nesplnění podmínek ustanovení § 29 zák. č. 100/1988 Sb. Rozsudkem ze dne 27. 1. 1999, č. j. 19 Ca 54/93 – 142, který nabyl právní moci dne 30. 3. 1999, bylo rozhodnutí žalované ze dne 23. 8. 1993 zrušeno a věc vrácena žalované k dalšímu řízení se závazným právním názorem pro žalovanou, aby vydala nové rozhodnutí o přiznání plného invalidního důchodu podle ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) zák. č. 100/1988 Sb. Dne 4. 10. 1999 vydala žalovaná rozhodnutí, jímž přiznává stěžovateli od 23. 8. 1993 plný invalidní důchod podle naposledy citovaného ustanovení, a to ve výši 2663 Kč měsíčně. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel opravný prostředek, přezkumné řízení soudní bylo vedeno u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 38 Ca 256/99, přičemž v průběhu tohoto přezkumného soudního řízení vydala žalovaná další rozhodnutí ze dne 19. 7. 2000, jímž přiznala žalobci invalidní důchod podle § 29 odst. 2 písm. c) zák. č. 100/1988 Sb. o d 25. 6. 1993 měsíčně (vč. zvýšení dle zák. č. 547/92 Sb.) s tím, že starobní důchod se postupně zvyšoval a od srpna 1999 náležel ve výši 6047 Kč. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel rovněž opravný prostředek a přezkumné soudní řízení bylo spojeno a vedeno u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 17 Ca 145/2001. Rozsudkem ze dne 23. 4. 2001, č. j. 38 Ca 256/99 – 35 a 17 Ca 145/2001 – 11, zrušil Krajský soud v Ostravě rozhodnutí žalované ze dne 4. 10. 1999 a 19. 7. 2000, obě shodného čísla, a vrátil věc k dalšímu řízení. Tento rozsudek byl potvrzen rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci v řízení vedeném tam pod sp. zn. 2 Cao 175/2001. Dalším rozhodnutím žalované ze dne 4. 1. 2000 byl navrhovatel od 24. 1. 2000 odňat podle § 56 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. plný invalidní důchod s odůvodněním, že navrhovatel již není plně invalidní, neboť v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 30 %, nicméně rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 5. 2002 bylo toto rozhodnutí zrušeno a věc vrácena žalované k dalšímu řízení. Žalované soud uložil, aby vydala nové rozhodnutí, jsouce vázána právním názorem vysloveným zejména v rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 18. 12. 2001, z něhož plyne, že žalovaná musí ve věci vydat nové rozhodnutí a plný invalidní důchod bez úrazové nástavby přiznat stěžovateli od 25. 6. 1993. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 28. 6. 2002 a na jeho základě obdržel dne 25. 9. 2002 stěžovatel rozhodnutí ze dne 8. 7. 2000, jímž mu byl plný invalidní důchod opětovně zpětně přiznán. Z dávkového spisu je patrné, že poživatel plného invalidního důchodu byl stěžovatel až do data přiznání starobního důchodu, tj. do 30. 6. 2002, do téhož data byl také nepřetržitě v pracovním poměru, v němž jednak dosahoval příjmů uvedených v evidenčních listech důchodového pojištění a pobíral rovněž od bývalého zaměstnavatele Opavské lesní, a. s., provozovna Opava, náhrady za ztrátu na výděleku po skončení pracovní neschopnosti podle ustanovení § 195 zákoníku práce. Rovněž lze ze spisu zjistit a mezi účastníky je ostatně nesporné, že stěžovatel dosáhl věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod dne 16. 10. 1997 (v souladu s ustanovením § 32 odst. 1 a 2 zdp).

Nutno ještě poznamenat, že žalobou napadeným rozhodnutím v této věci (ze dne 18. Cad 36/2005 – 14, jímž bylo pro vady řízení zrušeno předchozí rozhodnutí žalované o přiznání starobního důchodu ze dne 17. 3. 2005, č. 370 616 439, jímž byl důchod přiznán ve výši 8090 Kč měsíčně od 1. 7. 2002. Krajský soud usoudil, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť v něm nebyl respektován předchozí právní názor téhož soudu, vyjádřený v rozsudku ze dne 16. 7. 2004, sp. zn. 43 Cad 61/2003, jímž byla žalovaná zavázána vydat nové rozhodnutí s tím, že nejdříve provede srovnávací výpočet, aby zjistila, zda je výhodnější výpočtový základ ve výši 9892 Kč, tedy dosud zjištěný, kdy žalovaná období od 25. 6. 1993 do 15. 10. 1997 považovala za vyloučenou dobu z důvodu současného pobírání plného invalidního důchodu k výpočtovému základu, s variantou, kdy toto období nebude považovat za vyloučenou dobu, nýbrž za dobu pojištění s příjmy v tomto období stěžovatelem dosaženými v pracovním poměru. Žalované bylo soudem vytýkáno, že napadené rozhodnutí ovšem tyto skutečnosti neobsahuje, neboť se v něm uvádí jen způsob výpočtu starobního důchodu žalobce tak, jak byl výrokem přiznán a ve stručnosti se jen zmiňuje o provedeném srovnání výpočtu s výpočtem podle zákona č. 100/1988 Sb. Podle názoru krajského soudu nestačí, že potřebné skutečnosti podrobně a přehledně žalovaná vysvětlila až ve svém písemném vyjádření k podané žalobě ze dne 22. 4. 2005, neboť toto vyjádření nemůže nahradit odůvodnění napadeného správního rozhodnutí. Krajský soud uložil žalované, aby o žádosti stěžovatele rozhodla znovu takovým způsobem, aby v rozhodnutí byly uvedeny všechny varianty srovnávacích výpočtů starobního důchodu žalobce tak, jak je uvedla v písemném vyjádření.

Z hlediska posouzení důvodnosti kasační stížnosti stěžovatele jsou relevantní tato zákonná ustanovení: Ustanovení § 29 písm. a) zdp, podle něhož má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod. Tyto podmínky stěžovatel nepochybně splňuje a proto mu byl žalovanou starobní důchod přiznán. Mezi účastníky je sporná výše tohoto starobního důchodu. Starobní důchod se skládá ze základní výměry, jejíž výše podle § 33 odst. 1 zdp v době, od které byl důchod přiznán, činila 1310 Kč měsíčně. Podle druhého odstavce téhož ustanovení výše procentní výměry starobního důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu podle doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod a podle doby pojištění získané po vzniku nároku na tento důchod. Do doby pojištění získané do 18 let věku a po vzniku nároku na starobní důchod se nezahrnují náhradní doby pojištění. Podle § 34 odst. 1 zdp činí výše procentní výměry starobního důchodu, na který vznikl nárok podle § 29, za každý celý rok doby pojištění *získané do vzniku nároku na tento důchod* 1,5 % výpočtového základu měsíčně. Podle § 34 odst. 2 zdp se výše procentní výměry starobního důchodu stanoví podle odst. 1 zvyšuje pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní ani plný invalidní důchod, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Doba kratší než 90 kalendářních dnů, která nebyla zhodnocena podle předchozí věty jako doba pojištění, se přičte k době pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod, pokud se tak získá celý rok doby pojištění, a to v rozsahu potřebném pro toto přičtení.

Z citace uvedených zákonných ustanovení je patrné, že výše procentní výměry závisí na třech faktorech: Dané procentní sazbě, výši výpočtového základu a celkové délce doby pojištění.

V projednávané věci bylo prokázáno, že do vzniku nároku na starobní důchod, tj. do 16. 10. 1997 získal stěžovatel celkem 45 roků a 54 dnů pojištění včetně doby 1018 dnů do dosažení 18 let věku. Výše procentní výměry starobního důchodu tudíž činila za 45 roků pojištění 67,5 % výpočtového základu (45 x 1,5 %). Výpočtovým základem je podle § 15 zdp osobní vyměřovací základ (§ 16), jímž je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů

pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odst. 4 až 6 § 16 zdp), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Vyměřovacím základem pojištěnce za dobu po 31. 12. 1995 je vyměřovací základ pro stanovení pojistného podle zvláštního zákona (zák. č. 589/1992 Sb.) a za dobu před 1. 1. 1996 hrubý výdělek stanovený pro účely důchodového zabezpečení podle tehdy platných předpisů. Do vyměřovacího základu pojištěnce za dobu po 31. 12. 1995 se pro účely stanovení ročního vyměřovacího základu zahrnuje též náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz (nemoc z povolání) a náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti k službě. Podle čtvrtého odstavce téhož ustanovení *jsou vyloučenými dobami* po 31. 12. 1995, *pokud se nekryjí* s dobou účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e), *dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy*, které se zahrnují do vyměřovacího základu, *dobou pojištění podle § 11 odst. 1 písm. b), nebo dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odstavci 3 větě čtvrté*, doby vyjmenované pod písm. a) až i), mezi něž je zařazeno pobírání plného invalidního nebo starobního důchodu; přitom se za pobírání těchto důchodů považuje i vyplácení obdobných důchodů od cizozemského nositele pojištění.

Podle citovaných zákonných ustanovení žalovaná v projednávané věci při výpočtu výše procentní výměry starobního důchodu stěžovatel postupovala, když navíc ještě přihlédla ke způsobu výpočtu koeficientu nárůstu všeobecného vyměřovacího základu, jímž se ve smyslu § 16 odst. 2 cit. zákona násobí úhrn vyměřovacích základů pojištěnce za kalendářní rok, aby se tak zjistil roční vyměřovací základ. Vycházela též z rozhodného období pro stanovení osobního vyměřovacího základu, jímž je období 30 kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Do rozhodného období se nezahrnuje kalendářní rok, ve kterém pojištěnec dosáhl věku 18 let věku, a kalendářní roky předcházející. Podle § 18 odst. 4 se do rozhodného období nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986.

Podle údajů založených v dávkovém spise vyhotovila pak žalovaná osobní list důchodového pojištění stěžovatele, kde pro stanovení výpočtového základu zvažovala období let 1986 až 2001. Počet vyloučených dob stanovila na 2005 (včetně doby pobírání plného invalidního důchodu do dosažení důchodového věku stěžovatele). Úhrn ročních vyměřovacích základů za uvedenou dobu byl zjištěn částkou 2 213 517 Kč, a to včetně výdělků dosažených stěžovatelem od 16. 10. 1997 do 31. 12. 2001, jakož i včetně náhrady za ztrátu na výdělku v témže období. Úhrn ročních vyměřovacích základů byl pak vynásoben výše již uvedeným koeficientem a tento součin vydělen rozdílem mezi počtem kalendářních dnů rozhodného období, sníženého o počet vyloučených dob (5844 – 2005 dnů). Výslednou částkou je pak osobní vyměřovací základ ve výši 17 538 Kč. Ten byl posléze redukován podle § 15 zdp na 6807 Kč, což je výsledná hodnota procentní výměry stěžovatelova starobního důchodu. Požadavku stěžovatele v kasační stížnosti, aby při výpočtu procentní výměry byla doba od 17. 10. 1992 do 30. 6. 2002, protože pobíral současně plný invalidní důchod, považována za dobu vyloučenou, nemohla žalovaná vyhovět s ohledem na výše již citované ustanovení § 16 odst. 4 zdp, podle něhož vyloučenými dobami po 31. 12. 1995 jsou sice doby pobírání plného invalidního nebo starobního důchodu, avšak jen tehdy, pokud se nekryjí mimo jiné s dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy. K tomu navíc nutno uvést, že v případě stěžovatele tímto postupem k žádnému rozměňování procentní výměry důchodu nedochází, neboť při stanovení výše procentní výměry vycházela žalovaná z doby pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod, tj. jen do 16. 10. 1997, jak to ukládá § 34 odst. 1 zdp. Tento způsob výpočtu nebyl ani v rozporu s cit. ustanovením § 16 odst. 4 písm. b) zdp, neboť jak již bylo vysvětleno, vyloučenými dobami nemohlo být v případě stěžovatele pobírání plného invalidního důchodu, neboť se krylo s dobou pojištění, v níž měl příjmy a navíc též s dobou, za kterou náležely náhrady uvedené v odst. 3 větě

čtvrté téhož ustanovení, tj. náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti náležející za nemoc z povolání. Žalovaná nemohla rovněž vyhovět požadavku stěžovatele na zvýšení výše procentní výměry starobního důchodu stěžovatele za dobu výdělečné činnosti po vzniku nároku na starobní důchod ve smyslu ustanovení § 34 odst. 2 zdp, neboť takové zvýšení je podle zákona možné jen tehdy, pokud pojištěnec nepobíral starobní ani plný invalidní důchod. Tato podmínka v případě stěžovatele splněna není, neboť je nutno na něho hledět po celou tuto dobu jako na poživatele plného invalidního důchodu, i když mu byl doplacen až dodatečně.

Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal námitky v kasační stížnosti, byť přípustně uplatněné, důvodnými, kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalované, jež byla procesně úspěšná, a jako taková by měla právo na náhradu nákladů řízení, tato náhrada nepřísluší, neboť to neumožňuje ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. Stěžovateli nemohla být náhrada nákladů řízení přiznána, neboť nebyl v řízení úspěšný.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu